

banatus deputata existentis sitam, Venerabili ac Honesto Stephano et Joanni Feleghazi florenis quadraginta sex, ab iisdem pro tempore persolutis, ac per Genitricem dictam levatis et assumtis dedisset vendidisset et abalienasset, nunc itaque ipsae quoque pariformiter eandem venditionem et abalienationem Genitricis in omnibus suis punctis clausulis et articulis approbarunt et certificarunt, imo per praedictos Stephanum et Joannem Feleghazi insuper et floreni quinque ipsis additi et persoluti fuissent, dedissent et vendidissent Jure perpetuo et irrevocabili tenendam possidendam et habendam.

Közli: CSÜRÖS FERENCZ.

A PELBÁRT NÉVRŐL.

Hadd mondok egy szót ebben az, elismerem, nem fontos kérdésben, talán megegyezünk. Mert ez idő szerint nincs megegyezés; ahhoz a véleményhez, a melyet *Szilády Áron* monographiájában kifejtett,¹ régi irodalmunknak egy másik érdemes bűvara, *Horváth Cyrill* nem járul hozzá, mást vall.² És íme én egy harmadik magyarázattal jövök.

Szilády a *Bernát* név változatának tartja Pelbártot, nemcsak a hasonló hangzás alapján, hanem azért is, mert e mellett szól az a *csízio* (cisio), a melyet ő a Régi Magyar Költők Tára I. kötetében *Versbe szedett naptár* czimmel közzétett. Engem azonban nem győz meg egyik sem. A hangzásbeli megegyezésnek ha több nem is, de egy nagy akadálya van: a *Bernárdus* név *n* betűje hogyan változhatott *b*-re Pelbártban?

Baj van a csízioval is. Míg ugyanis a szóban levő egyeztetést támogatja az által, hogy a Pelbárt nevet aug. 20. és 24. közé helyezi, már pedig *Bernát* aug. 21-én van, addig viszont ellentmond neki, mikor, amint már Horváth Cyrill is megjegyezte, a *Bernald* nevet külön említi, kétszer is, Pelbárttól jó messze. Ez tehát két külön név és Pelbárt nem Bernát.

De még kevésbbé *Willibrord*, amint Horváth Cyrill állítja következő alapon: november 7. a Münchener (Jászay) codex naptára szerint *Pilibárt* püspök ünnepe, viszont a Pray codex szerint szent *Willibrord*-é.

Ez érvelés legföljebb azt bizonyítja be, hogy Pilibart = Willibrord; hogy azonban Pilibart = Pelbárt, ez olyan föltevés, a melyet a szóban levő csízio teljesen elfogadhatatlannak tüntet fel. Csak az ide vonatkozó két sort írom ki:

Mária, Nagy Laj, Ist, Pelbárt, Híd Bertalanhoz, Ág, Janust.

A három első név következő dátumokat jelöli: augusztus 15. 19. 20. Most jön aztán Pelbárt 20. és 24. (Bertalan) közt. Ha tehát a csízio hiteles, nincs egyéb teendők, mint egy teljes naptárban utánna nézni. A *Martyrologium Romanum* vagy az *Acta sanctorum* mind a két

¹ Szilády Áron: Temesvári Pelbárt élete és munkái. Budapest 1880.

² Horváth Cyrill: Temesvári Pelbárt beszédei. Budapest 1889.

kérdésre megfelel. Először is bizonyítja, hogy a csízó hiteles. Nincs benne minden, rövidítve van, de a benne levő adatok helyesek. Másodszor megmondja, hogy aug. 20-án és 22-én szent *Philibertus* napját üli az egyház. Az előbbi francia apát, az utóbbi spanyolországi vértanú *Fabricianus*-szal együtt.

Pelbárt tehát kétszeresen is híd Istvántól Bertalanhoz; az egyik az előbbivel ugyanazon napra esik, mert tudvalevőleg egy napra több szent nevenapja is esik. Ez egyeztetés hangzásra nézve se okoz semmi nehézséget se, különösen, ha rövidebb alakjaival (*Philibertus*, *Philibert*, *Philbert*) vetjük össze. Az utolsó formában a francziáknál ma is létező vezetéknev is-

SZIGETVÁRI IVÁN.

CORNEILLE A MAGYAR IRODALOMBAN.

Az *Irodalomtörténeti közlemények* XIX. évfolyama (1909.) 147—166 és 317—326 l. régi tartozást ró le Molière-rel szemben. Ugyanazzal tartozunk a többi francia írónak; ha az aratás nem lesz is oly gazdag, mint Molière-nél, akad mindenütt kalász, mert a mezőt még le nem tarolták. Célunk néhány adatot csoportosítani, melyek Corneille nyomait tanúsítják. Teljességre nem törekszünk; kiadatlan vagy elveszett fordítások jegyzékével, továbbá a rá vonatkozó irodalom egybeállításával, mások töltsék be a kijelölt keretet.

Egy jellemző tényt említék, hogy igazoljam, hasonló jegyzék hiánya mily tévedésekre vezet. Picot Emil bibliographiája Corneille-ről (*Bibliographie Cornélienne*, Paris). Ism. Márki (Zay) Sándor, *Corneille nálunk*. A Hon XIII. (1875) 293. sz. regg. k. 2. lapján 1876-ban jelent meg, tehát sok tekintetben pótlásra, sőt helyreigazításra szorult. Le Verdier P. és Pelay E. szorgos kutatásainak eredménye: *Additions à la Bibliographie Cornélienne* (Rouen és Paris 251. 1. Bibl. Nat. Cas. J.), melyet 1908-ban adtak ki.

Magyar fordítások címe alatt a következő három szám szerepel:
1802. 1. *Cid*. Radó A. Budapest Franklin-T. O. K. 669/670.

1082. 2. P. C. *Cid*. Tagedie o Pěti Jednanich prelozit Jaroslav Vrchlicky. Naklodatelstvi. Y. Otty o Praze. Tiskem »Unie« Sans date (vers 1900), in-16, 106 pp. (Prix 10 kr.) Světova knikovna 152. Traduction en vers.

1083. 1. *Cinna*. Pajor. J. Budapest, Franklin-T. 1887 in-16. O. K. 548.

Gragger Róbert (*Irodalmi közl.* XIX. 1909. 326. l.) megütközéssel idézi Brunetière szavait Lacroix Molière-bibliographiájáról: »jusqu'en tchèque ou en magyar«. E szavak értelme Corneille bibliographusai és sok francia szemében: »jusqu'en tchèque ou magyar«. A cseh philologusok érdeemes munkáját bármennyire becsüljük, az idézett 1082. 2. számú kakuktojást vissza kell utasítanunk.